

POSTANOWIENIE

Dnia 12 lipca 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Agnieszka Piotrowska (przewodniczący)

SSN Władysław Pawlak

SSN Katarzyna Tyczka-Rote (sprawozdawca)

w sprawie ze skargi M. K. o wznowienie postępowania

w sprawie z powództwa J. K.

przeciwko M. K.

o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli, zakończonego prawomocnym

wyrokiem Sądu Okręgowego w K. z dnia 14 stycznia 2016 r.,

sygn. akt II Ca (...)

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 12 lipca 2018 r.,

zażalenia pozwanej na postanowienie Sądu Okręgowego w K.

z dnia 8 stycznia 2018 r., sygn. akt II Ca (...),

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

M. K. wniosła skargę o wznowienie postępowania w sprawie zakończonej prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w K. z dnia 14 stycznia 2016 r. (sygn. akt II Ca (...)). Powołała podstawy z art. 401 pkt 2 k.p.c. i art. 403 § 2 k.p.c. Pozbawienie możliwości działania w sprawie łączyła z niezawiadomieniem jej o wniesieniu apelacji i wydaniu zaskarżonego wyroku przez Sąd drugiej instancji, a także z chorobą i leczeniem szpitalnym w trakcie pobytu w Wielkiej Brytanii, które wyłączyły ją również od udziału w znacznej części postępowania przed sądem

pierwszej instancji i spowodowały pominięcie dowodu z jej przesłuchania jako strony. Skarżąca wyjaśniła, że dopiero w dniu 9 lutego 2017 r. dowiedziała się o wydaniu wyroku przez Sąd Okręgowy. Jej zdaniem uniemożliwienie jej działania było skutkiem naruszenia przepisów przez Sąd, który nie pouczył jej o obowiązkach wynikających z art. 136 i art. 1135⁵ k.p.c.

W ramach podstawy z art. 403 § 2 k.p.c. skarżąca zgłosiła nowe dowody z zeznań świadków twierdząc, że nie mogła ich powołać wcześniej z powodu złego stanu zdrowia, uniemożliwiającego ustalenie ich nazwisk i adresów.

Postanowieniem z dnia 8 stycznia 2018 r. Sąd Okręgowy w K. odrzucił skargę. Uznał, że nie wystąpiły podstawy wznowienia zgłoszone przez skarżącą. Z jego ustaleń wynikało, że pozwana została pouczona o treści art. 136 k.p.c. przy doręczeniu jej odpisu pozwu, a przesyłkę odebrała osobiście. Mimo to nie powiadomiła Sądu o zmianie adresu, także gdy uczestniczyła w rozprawie w dniu 13 lutego 2013 r. Nie uczynił tego też fachowy pełnomocnik ustanowiony przez pozwaną w postępowaniu pierwszoinstancyjnym, który jedynie w piśmie z dnia 3 października 2012 r. nadmienił, że pozwana przebywa i pracuje poza granicami Polski. Nieobecności powódki na rozprawach usprawiedliwiał jej stanem zdrowia, co stało się przyczyną kilkukrotnych odroczeń. Sąd Okręgowy nie stwierdził, by podstawę wznowienia z art. 401 pkt 2 k.p.c. uzasadniało niezawiadomienie pozwanej o terminie rozprawy apelacyjnej i niedoręczenie jej odpisu apelacji, pomimo wypowiedzenia przez nią pełnomocnictwa procesowego. Zwrócił uwagę, że odpis apelacji został skutecznie doręczony pełnomocnikowi pozwanej w dniu 30 września 2015 r., ponieważ o wypowiedzeniu mu pełnomocnictwa Sąd został zawiadomiony pismem otrzymanym dopiero w dniu 19 października 2015 r. W piśmie tym nie został wskazany inny adres pozwanej, niż dotychczas znany sądowi.

Po stwierdzeniu, że zawiadomienie o rozprawie apelacyjnej doręczone zostało w trybie przewidzianym w art. 139 § 1 k.p.c., bez rzeczywistego podjęcia przesyłki przez adresatkę, przewodniczący zweryfikował jej adres w bazie PESEL-SAD, stwierdzając, że jest odnotowany jako adres zameldowania pozwanej. Ustalenia te Sąd uznał za wyłączające możliwość przyjęcia, że zachodzi podstawa wznowienia z art. 401 pkt 2 k.p.c.

Sąd Okręgowy nie stwierdził też wystąpienia podstawy z art. 403 § 2 k.p.c. zwrócił uwagę, że jako nowy dowód, z którego nie mogła wcześniej skorzystać, skarżąca zgłosiła zeznania trzech świadków, wyjaśniając, że na przeszkodzie ich powołaniu stanął jej zły stan zdrowia. Sąd Okręgowy zwrócił jednak uwagę, że pozwana składała wnioski dowodowe, w tym o przesłuchanie świadków, na rozprawie w dniu 11 czerwca 2012 r. (w odpowiedzi na pozew) i w piśmie z dnia 15 listopada 2012 r.; nie było więc przeszkód, aby wskazała także świadków wymienionych w skardze.

Na postanowienia Sądu Okręgowego o odrzuceniu skargi zażaliła się pozwana, zaskarżając je w całości. Zarzuciła naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dowolną ocenę materiału dowodowego, prowadzącą do błędnego wniosku, że w sprawie nie zachodzą wskazane przez nią podstawy wznowieniowe. Szczególny nacisk położyła na treść dokumentacji medycznej dołączonej do skargi. Domagała się uchylenia zaskarżonego postanowienia w całości i orzeczenia o kosztach postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 410 § 1 zd. 1 k.p.c. sąd odrzuca skargę o wznowienie postępowania m.in. wówczas, kiedy nie została oparta na ustawowej podstawie. Badanie tej przesłanki dopuszczalności skargi polega na ocenie, czy powołana przez skarżącego podstawa wznowienia jest przewidziana w ustawie i czy okoliczności przytoczone jako jej uzasadnienie - rozważane abstrakcyjnie, bez badania, czy rzeczywiście wystąpiły - potwierdzałyby jej wystąpienie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 marca 2018 r., III CZ 8/18, nie publ.).

Skarżąca oparła skargę na podstawach wznowienia ujętych w art. 401 pkt 2 oraz w art. 403 § 2 k.p.c.

Powołanie się na podstawę wznowienia z art. 401 pkt 2 k.p.c. wymaga wykazania, że w postępowaniu zakończonym prawomocnym orzeczeniem strona była pozbawiona możliwości działania wskutek naruszenia przepisów prawa przez stronę przeciwną lub sąd, które całkowicie pozbawiło ją możliwości obrony swoich praw (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 marca 2010 r., V CZ

14/10, nie publ.). Pozbawienie możliwości działania, które jest konsekwencją własnego nieprawidłowego postępowania skarżącego, polegającego na niewykorzystaniu uprawnień procesowych lub niewypełnieniu ciążących na nim obowiązków, w tym m. in. obowiązku powiadomienia sądu o zmianie adresu do korespondencji, nie świadczy o wystąpieniu tej podstawy wznowienia, ponieważ nie może on czerpać korzyści z własnego niewłaściwego postępowania (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2009 r., II PZ 38/08, nie publ. poza bazą LEX nr 784196 i z dnia 25 listopada 2011 r., II CZ 86/11, nie publ. poza bazą LEX nr 1096039).

Zawarte w dokumentacji medycznej skarżącej informacje o jej stanie zdrowia nie dowodzą uchybień po stronie Sądu ani przeciwnika, nie świadczą nawet o tym, że przyczyny zdrowotne w sposób nagły i niepokonywalny uniemożliwiły jej powiadomienie sądu o powstałych komplikacjach i wskazanie odpowiedniego adresu korespondencyjnego. Z dokumentów wynika, że schorzenie miało charakter progresywny; pogorszenie stanu psychicznego było konsekwencją dolegliwości fizycznych (urazu nogi), a skarżącej zapewniono opiekę właściwych służb społecznych w Wielkiej Brytanii, miała więc komu powierzyć wysyłkę korespondencji.

Z kolei podstawa wznowienia z art. 403 § 2 k.p.c. obejmuje takie środki dowodowe, które istniały w czasie, gdy toczyło się postępowanie, o którego wznowienie wnosi skarżący, lecz z przyczyn obiektywnych nie mogły być w tym postępowaniu wykorzystane. Obiektywnie niedostępne dowody, to takie, których na etapie wcześniejszego postępowania strona nie знаła i nie mogła z nich skorzystać. Do nowości nie zalicza się natomiast dowodów, które nie zostały przez stronę powołane na skutek opieszałości, zaniedbania, zapomnienia czy błędnej oceny potrzeby ich powołania (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 czerwca 2017 r., IV CZ 34/17, nie publ.; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 marca 2018 r., III CZ 8/18, nie publ.), ponieważ tego rodzaju przyczyny nie mają charakteru obiektywnego, wynikają z subiektywnych ocen i decyzji, wskazujących na naruszenie przez skarżącego obowiązku należytego przygotowania i starannego prowadzenia postępowania w zakresie gromadzenia

i dostarczania sądowi materiału faktycznego i dowodowego. (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 czerwca 2017 r., II CZ 45/17, nie publ.).

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w związku z art. 394¹ § 2 k.p.c. oddalił zażalenie.

jw